

Číslo podstatných jmen

Vyjadřuje množství tzv. číslem jednotným (č.j.) a množným (č.mn.): pes, psi.
Množství může být upřesněno, doplněno: deset psů, hodně psů

Většina podstatných jmen může vytvářet tvary jednotného i množného čísla.

Jména hromadná: mají tvary č.j., ale znamenají více věcí téhož druhu.

Jde o názvy lidských a zvířecích kolektivů, rostlinných porostů, souborů věcí a přírodních jevů.

Jsou tvořena příponami: **-í, -oví, -stvo, -ctvo, -ina**

(jehličí, křoví, lidstvo, námořnictvo, bučina).

Některá jména hromadná tyto přípony nemají: dobytek, hmyz, skot, brav.

Podstatná jména hromadná lze počítat jen jako celky – ve spojení s druhovými číslovkami (dvojí cukroví – dva druhy cukroví, linecké a kokosové).

Nebo pomocí neurčitých výrazů – mnoho, málo listí.

Vlastní jména, abstraktní jména, jména látková:
mají pouze (převážně) tvary č.j.

- Vlastní jména: jsou spjatá jen s jedním označovaným objektem
- Tzv. abstrakta pojmenovávají:
 - a) děje, tato podstatná jména jsou odvozena od sloves (myšlení, četba)
 - b) vlastnosti, tato jména jsou nezřídka odvozena od jmen přídavných (moudrost, svěžest)
- Jména látková: označují hmotu nebo látku jevící se jako celek.
Mezi jména látková jsou řazeny některé potraviny, nápoje, tekutiny, kulturní plodiny, kovy, chemické prvky, přírodní jevy.
Jména látková můžeme počítat, ale množství je vyjádřeno pomocí jiných slov: kousek železa, klas obilí, plátek šunky.
Mn.č. vyjadřuje různé druhy látek (dřevo – různé druhy dřev; vína – bílá, červená aj. vína), množství látek (čaje - tři čaje), expresivitu (nasadit železa = pouta).
Množným číslem lze také vyjádřit intenzitu (přišly mrazy).

Podstatná jména pomnožná

Jména, která mají pouze (nebo převážně) tvary čísla množného

Mohou svými tvary označovat jak více „jednotek“, tak jednu:

jedny nebo dvoje housle, jedny nebo dvoje kalhoty atd.

Mezi jména pomnožná patří např.:

- názvy částí těla: ústa, játra, záda
- názvy nemocí: spalničky, zarděnky, neštovice
- názvy oděvů: plavky, punčocháče, kalhoty, šaty
- názvy svátků, událostí: Vánoce, Velikonoce, prázdniny, narozeniny
- názvy zeměpisné, názvy míst: Čechy, Atény, tropy, blata
- názvy písemností: memoáry, noviny, dějiny
- názvy nástrojů a zařízení: housle, varhany, kleště, nůžky
- názvy her: kostky, šachy, karty

Dvojné číslo (duál) v češtině

V určité historické době existovalo v češtině č.j., č.mn. a duál, který byl užíván, když byly jmenované skutečnosti dvě (osoby, věci, zvířata).

Duál zanikl, ale jeho tvary zůstaly ve skloňování podstatných jmen: ruce, nohy, oči, uši; a číslovk: dva a oba.

- Pokud označují části těla lidí či zvířat, jsou podstatná jména ruce, nohy, oči, uši v 7. p. č.mn. zakončena na -a.
- Pokud jsou tato podstatná jména rozvíjena přídavnými jmény, zájmeny nebo číslovkami, budou i tato slova mít v 7. p. č. mn. -a.
- Pokud neoznačují části těla, ale předměty, jevy, které části těla připomínají, skloňují se pravidelně podle svých vzorů.

Číslovky dva a oba mají ve 3. a 7. pádě tvar:

- dvěma (lhát dvěma pánům, hádat se se dvěma ženami)
- oběma (oběma chlapcům, s oběma ženami)

RUKA		
	č.j.	č.mn.
1. pád	ruka	ruce
2. pád	ruky	rukou, ruk
3. pád	ruce	rukám
4. pád	ruku	ruce
5. pád	ruko	ruce
6. pád	ruce	rukou, rukách
7. pád	rukou	rukama, rukami

Tvary rukou/rukách, rukama používáme při označení částí těla, v přeneseném významu užíváme tvary ruk, rukách, rukami.

NOHA		
	č.j.	č.mn.
1. pád	noha	nohy
2. pád	nohy	noh, nohou
3. pád	noze	nohám
4. pád	nohu	nohy
5. pád	noho	nohy
6. pád	noze	nohách, nohou
7. pád	nohou	nohama, nohami

Ve významu ‚končetina‘ se ve 2. a 6. pádě č. mn. užívá spíše tvar nohou, v 7. pádě č. mn. výhradně tvar nohama

OKO		
	č.j.	č.mn.
1. pád	oko	oči ³
2. pád	oka	očí
3. pád	oku	očím
4. pád	oko	oči
5. pád	oko	oči
6. pád	oku ²	očích
7. pád	okem	očima

UCHO		
	č.j.	č.mn.
1. pád	ucho	uši
2. pád	ucha	uší
3. pád	uchu	uším
4. pád	ucho	uši
5. pád	ucho	uši
6. pád	uchu	uších
7. pád	uchem	ušima

DVA	
1. pád	dva, dvě
2. pád	dvou
3. pád	dvěma
4. pád	dva, dvě
5. pád	dva, dvě
6. pád	dvou
7. pád	dvěma

OBA	
1. pád	oba, obě
2. pád	obou
3. pád	oběma
4. pád	oba, obě
5. pád	oba, obě
6. pád	obou
7. pád	oběma

Urči druhy podstatných jmen

myší přetáhni text na správné místo

Check - vyhodnocení; Solve - ukáže správné řešení

(maximalizujte obrazovku)

The interface consists of a top toolbar with buttons for 'Edit', 'Check', 'Reset', 'Solve', and a help icon (?). Below the toolbar is a 3x2 grid with headers 'hromadná', 'pomnožná', and 'látková'. At the bottom, there are eight draggable buttons containing the words: dveře, obyvatelstvo, voda, jehličí, maliní, Javorníky, dříví, and dřevo.

hromadná	pomnožná	látková
dveře	obyvatelstvo	voda
maliní	Javorníky	dříví
		jehličí
		dřevo